

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO MINISTRAS

ĮSAKYMAS

**DĖL AUGALŲ, AUGALINIŲ PRODUKTŲ IR KITŲ OBJEKTŲ FITOSANITARINIO
PATIKRINIMO, FITOSANITARINĖS STEBĖSENOS IR FITOSANITARIJOS
PRIEMONIŲ TAIKymo TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO**

2020 m. liepos 30 d. Nr. 3D-564
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos fitosanitarijos įstatymo 4 straipsnio 3 dalies 4 punktu ir Lietuvos Respublikos valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos, Žemės ūkio ministerijos, Kinijos Liaudies Respublikos muitinės generalinės administracijos 2019 m. sausio 30 d. protokolu dėl iš Lietuvos į Kiniją eksportuojamo šienainio veterinarijos ir fitosanitarijos reikalavimų susitarimu Nr. 17D-1 (1.27):

1. Tvirtinu Augalų, augalinių produktų ir kitų objektų fitosanitarinio patikrinimo, fitosanitarinės stebėsenos ir fitosanitarijos priemonių taikymo tvarkos aprašą (pridedamas).

2. N u s t a t a u, kad šis įsakymas įsigalioja 2020 m. spalio 1 d.

Žemės ūkio ministras

Andrius Palionis

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos
žemės ūkio ministro
2020 m. liepos 30 d.
įsakymu Nr. 3D-564

**AUGALŲ, AUGALINIŲ PRODUKTŲ IR KITŲ OBJEKTŲ
FITOSANITARINIO PATIKRINIMO, FITOSANITARINĖS STEBĖSENOS IR
FITOSANITARIJOS PRIEMONIŲ TAIKymo TVARKOS APRAŠAS**

**I SKYRIUS
BENDROSIO NUOSTATOS**

1. Augalų, augalinių produktų ir kitų objektų fitosanitarinio patikrinimo, fitosanitarinės stebėsenos ir fitosanitarijos priemonių taikymo tvarkos aprašas (toliau – tvarkos aprašas) nustato Valstybinės augalininkystės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos (toliau – Tarnyba) atliekamų fitosanitarinių patikrinimų, fitosanitarinės stebėsenos ir fitosanitarijos priemonių taikymo tvarką, vykdančių profesionalių veiklos vykdytojų fitosanitarinę kontrolę ir kitą oficialią veiklą bei augalų, augalinių produktų ir kitų objektų fitosanitarinės stebėsenos atlikimą, profesionalių veiklos vykdytojų ir kitų asmenų veiklos vietose bei kitose fitosanitariškai rizikingose vietovėse.

2. Tvarkos aprašas parengtas vadovaujantis 2016 m. spalio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2016/2031 dėl apsaugos priemonių nuo augalų kenkėjų, kuriuo iš dalies keičiami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (ES) Nr. 228/2013, (ES) Nr. 652/2014 ir (ES) Nr. 1143/2014 ir panaikinamos Tarybos direktyvos 69/464/EEB, 74/647/EEB, 93/85/EEB, 98/57/EB, 2000/29/EB, 2006/91/EB ir 2007/33/EB (toliau – reglamentas (ES) 2016/2031) su visais pakeitimais, 2017 m. kovo 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos Reglamentu (ES) 2017/625 dėl oficialios kontrolės ir kitos oficialios veiklos, kuri vykdoma siekiant užtikrinti maisto ir pašarų srities teisės aktų bei gyvūnų sveikatos ir gerovės, augalų sveikatos ir augalų apsaugos produktų taisyklių taikymą, kuriuo iš dalies keičiami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (EB) Nr. 999/2001, (EB) Nr. 396/2005, (EB) Nr. 1069/2009, (EB) Nr. 1107/2009, (ES) Nr. 1151/2012, (ES) Nr. 652/2014, (ES) 2016/429 ir (ES) 2016/2031, Tarybos reglamentai (EB) Nr. 1/2005 ir (EB) Nr. 1099/2009 bei Tarybos direktyvos 98/58/EB, 1999/74/EB, 2007/43/EB, 2008/119/EB ir 2008/120/EB ir kuriuo panaikinami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (EB) Nr. 854/2004 ir (EB) Nr. 882/2004, Tarybos direktyvos 89/608/EEB, 89/662/EEB, 90/425/EEB, 91/496/EEB, 96/23/EB, 96/93/EB ir 97/78/EB bei Tarybos sprendimas 92/438/EEB (Oficialios kontrolės reglamentas) (toliau – reglamentas (ES) 2017/625) su visais pakeitimais, Lietuvos Respublikos fitosanitarijos įstatymu bei atsižvelgiant į Tarptautinius fitosanitarinių priemonių standartus: Nr. 4 „Reikalavimai nustatant kenkėjais neužkrėstas teritorijas“, Nr. 6 „Priežiūros gairės“, Nr. 9 „Kenkėjų

naikinimo programų gairės“, Nr. 13 „Pranešimų apie neatitikimus ir neatidėliotinus veiksmus gairės“, Nr. 17 „Pranešimai apie kenkėjus“, Nr. 27 „Reguliuojamų kenkėjų diagnostiniai protokolai“, patvirtintus Jungtinių Tautų Maisto ir žemės ūkio organizacijos Tarptautinės augalų apsaugos konvencijos sekretoriato.

3. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

3.1. **Augalų, augalinių produktų ir kitų objektų tiekimas rinkai** – augalų, augalinių produktų ir kitų objektų pardavimas, mainymas, laikymas mugėse, turgavietėse, parduotuvėse, kitose prekybos vietose, taip pat gamybos ir sandėliavimo vietose, turint tikslą parduoti arba kitaip perduoti atlygintinai ar neatlygintinai tretiesiems asmenims, įskaitant tiekimą rinkai pagal nuotolines prekybos sutartis.

3.2. **Fitosanitarinė rizika** – tikimybė, kad kenkėjai pateks į aplinką, įsitvirtins, išplis joje, paveiks aplinką ir augalų, įskaitant sodinti skirtus augalus, sveikatą ir naudojimo paskirtį, taip pat lems su tuo susijusius ekonominius padarinius.

3.3. **Fitosanitarinė stebėseną** – oficiali procedūra, atliekama tam tikru laiku, atsižvelgiant į galimybę aptikti tam tikrą kenkėją, siekiant nustatyti kenkėjų populiaciją ir populiacijos savybes arba įvertinti, kurios kenkėjų rūšys aptinkamos Lietuvos Respublikos teritorijoje, gamybos vietoje ar jos dalyje.

3.4. **Karantinas** – kontroliuojamų augalų, augalinių produktų ir kitų objektų ar kenkėjų oficialus atskyrimas tam, kad būtų galima juos stebėti, atlikti jų fizinį patikrinimą, tyrimus, įskaitant mokslinius tyrimus, taip pat naudoti fitosanitarijos priemones.

3.5. **Kenkėjas** – augalams ir augaliniams produktams žalingas bet kurios rūšies, padermės ar biotipo patogenas, gyvūnas arba parazitinis augalas.

3.6. Kitos šiame tvarkos apraše vartojamos sąvokos apibrėžtos reglamente 2016/2031/ES, reglamente 2017/625/ES, Lietuvos Respublikos fitosanitarijos įstatyme ir kituose teisės aktuose.

4. Tvarkos apraše nustatytų reikalavimų ir fitosanitarijos priemonių taikymą kontroliuoja Tarnyba.

II SKYRIUS

FITOSANITARINIS PATIKRINIMAS IR (ARBA) FITOSANITARINĖ STEBĖSENA

5. Fitosanitarinis patikrinimas ir (arba) fitosanitarinė stebėseną dėl sodinamų, selekcionuojamų, gaminamų (įskaitant auginimą, dauginimą ir priežiūrą), įvežamų į Lietuvos Respublikos teritoriją, bei vežamų joje, išvežamų iš jos teritorijos, renkamų (superkamų), sandėliuojamų, pakuojamų, išsiunčiamų, tiekiamų rinkai (įskaitant tiekimą rinkoms pagal nuotolinės prekybos sutartis), ir perdirbamų augalų, augalinių produktų ir kitų objektų yra atliekama

Tarnybos direktoriaus nustatyta tvarka profesionaliam veiklos vykdytojui ir (arba) kitam asmeniui iš anksto nepranešus (išskyrus atvejus, kai toks įspėjimas yra pagrįstas ir būtinas, kad būtų galima tinkamai atlikti fitosanitarinį patikrinimą), atsižvelgiant į fitosanitarinę riziką, pagal iš anksto Tarnybos parengtus ir patvirtintus planus, taip pat kilus įtarimui ar gavus informacijos, kad buvo pažeisti fitosanitariją reglamentuojančių teisės aktų reikalavimai. Tarnyba, gavusi profesionalaus veiklos vykdytojo ir (arba) kito asmens prašymą atlikti augalų, augalinių produktų ir kitų objektų fitosanitarinį patikrinimą ir (arba) fitosanitarinę stebėseną, sprendžia, ar fitosanitarinis patikrinimas ir (arba) fitosanitarinė stebėseną turi būti atliekama iš anksto įspėjus, ar ne. Jeigu nusprendžiama fitosanitarinį patikrinimą ir (arba) fitosanitarinę stebėseną atlikti iš anksto įspėjus, šis sprendimas nepanaikina galimybės atlikti fitosanitarinį patikrinimą ir (arba) fitosanitarinę stebėseną iš anksto neįspėjus.

6. Fitosanitarinį patikrinimą ir (arba) fitosanitarinę stebėseną atlieka Tarnybos specialistai.

7. Fitosanitarinės stebėsenos atlikimas turi būti paremtas fitosanitarine rizika. Fitosanitariniai patikrinimai atliekami, įvertinus profesionalių veiklos vykdytojų veiklos fitosanitarinę riziką, vadovaujantis Tarnybos direktoriaus nustatyta tvarka.

8. Fitosanitariniai patikrinimai ir (arba) fitosanitarinė stebėseną atliekami:

- 8.1. žemės ūkio paskirties žemės sklypuose;
- 8.2. miškų ūkio paskirties žemės sklypuose;
- 8.3. vandens ūkio paskirties žemės sklypuose;
- 8.4. konservacinės paskirties žemės sklypuose;
- 8.5. kitos paskirties žemės sklypuose;
- 8.6. augalų, augalinių produktų ir (arba) kitų objektų tiekimo rinkai vietose;
- 8.7. augalų, augalinių produktų ir (arba) kitų objektų prekybos paskirties pastatuose arba jų patalpose;
- 8.8. karantino punktuose ir izoliavimo infrastruktūros objektuose;
- 8.9. sandėliavimo, pagalbinio ūkio, paskirties pastatuose arba jų patalpose;
- 8.10. Lietuvos Respublikos jūrų uosto, oro uostų ir pasienio kontrolės punktų teritorijose;
- 8.11. kitose augalų, augalinių produktų ir (arba) kitų objektų laikymo, sandėliavimo, gamybos bei augalų auginimo vietose.

9. Tarnyba, atlikdama muitinės prižiūrimų bei gabenamų transporto priemonėse prekių fitosanitarinius patikrinimus, teisės aktų nustatyta tvarka bendradarbiauja su Muitinės departamentu prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos.

10. Vykdam fitosanitarinį patikrinimą Tarnyba:

- 10.1. atlieka sodinamų, selekcionuojamų, gaminamų (įskaitant auginamų, dauginamų,

prižiūrimų), įvežamų į Lietuvos Respublikos teritoriją bei vežamų joje, išvežamų iš jos teritorijos, renkamų (superkamų), sandėliuojamų, pakuojamų, išsiunčiamų, tiekiamų rinkai (įskaitant tiekimą rinkoms pagal nuotolinės prekybos sutartis), ir perdirbamų augalų, augalinių produktų ir kitų objektų fizinį ir (arba) tapatumo ir dokumentinį patikrinimą;

10.2. atlieka profesionalių veiklos vykdytojų ir (arba) kitų asmenų veiklos vietų, transporto priemonių, įrenginių ir pakuočių, naudojamų profesionalių veiklos vykdytojų veikloje, fizinį patikrinimą;

10.3. tikrina profesionalių veiklos vykdytojų registraciją Lietuvos Respublikos fitosanitariniame registre;

10.4. kilus įtarimui, kad augalai, augaliniai produktai ir kiti objektai gali būti užkrėsti Sąjungos karantiniais kenkėjais, Lietuvos Respublikos saugomos zonos karantiniais kenkėjais, kenkėjais, neįtrauktais į Sąjungos karantinių kenkėjų sąrašą, tačiau potencialiai galinčiais būti Sąjungos karantiniais kenkėjais, Sąjungos reguliuojamais nekarantiniais kenkėjais arba vadovaujantis Europos Sąjungos teisės aktais bei Tarnybos direktoriaus patvirtintomis metodikomis minėtų kenkėjų latentinei (ramybės) arba besimptomei fazei nustatyti, ima mėginius laboratoriniams tyrimams atlikti ir Tarnybai nurodžius iki bus gauti oficialūs laboratorinių tyrimų rezultatai draudžiama iš galimai užkrėstos zonos išvežti, tiekti rinkai, augalus, augalinius produktus ir kitus objektus.

11. Vykdydama fitosanitarinę stebėseną, Tarnyba:

11.1. atlieka sodinamų, selekcionuojamų, gaminamų (įskaitant auginamų, dauginamų, prižiūrimų), įvežamų į Lietuvos Respublikos teritoriją bei vežamų joje, renkamų (superkamų), sandėliuojamų, pakuojamų, išsiunčiamų, tiekiamų rinkai (įskaitant tiekimą rinkoms pagal nuotolinės prekybos sutartis) ir perdirbamų augalų, augalinių produktų ir kitų objektų fizinį ir (arba) tapatumo ir (arba) dokumentinį patikrinimą;

11.2. atlieka profesionalių veiklos vykdytojų ir (arba) kitų asmenų veiklos vietų, transporto priemonių, įrenginių ir pakuočių, naudojamų profesionalių veiklos vykdytojų ir (arba) kitų asmenų veikloje, fizinį patikrinimą;

11.3. kilus įtarimui, kad augalai, augaliniai produktai ir kiti objektai, gali būti užkrėsti Sąjungos karantiniais kenkėjais, Lietuvos Respublikos saugomos zonos karantiniais kenkėjais, kenkėjais, neįtrauktais į Sąjungos karantinių kenkėjų sąrašą, tačiau potencialiai galinčiais būti Sąjungos karantiniais kenkėjais arba vadovaujantis Europos Sąjungos teisės aktais bei Tarnybos direktoriaus patvirtintomis metodikomis minėtų kenkėjų latentinei (ramybės) arba besimptomei fazei nustatyti, ima mėginius laboratoriniams tyrimams atlikti ir Tarnybai nurodžius iki bus gauti

oficialūs laboratorinių tyrimų rezultatai draudžiama iš galimai užkrėstos zonos išvežti, tiekti rinkai, augalus, augalinius produktus ir kitus objektus.

12. Fitosanitarinė stebėseną gali būti atliekama dėl kitų kenkėjų, nei išvardyti tvarkos aprašo 11.3 papunktyje, siekiant nustatyti, ar Lietuvos Respublikos teritorijoje arba jos dalyje (-yse), neaptinkamas kitas kenkėjas.

13. Tarnyba raštu informuoja profesionalų veiklos vykdytoją ir (arba) kitą asmenį apie:

13.1. fitosanitarinio patikrinimo ir (arba) fitosanitarinės stebėsenos rezultatus, pateikiant Tarnybos direktoriaus patvirtintos formos patikrinimo dokumentus;

13.2. oficialioje laboratorijoje patvirtinto Sąjungos karantininio kenkėjo, saugomos zonos karantininio kenkėjo, kenkėjo, kuris nėra įtrauktas į Sąjungos karantininių kenkėjų sąrašą, tačiau potencialiai galinčiu būti Sąjungos karantininiu kenkėju, Sąjungos reguliuojamo nekarantininio kenkėjo, buvimą Lietuvos Respublikos teritorijoje arba jos dalyje ir privalomas taikyti fitosanitarijos priemonės ir kitus privalomus atlikti veiksmus, siekiant apsaugoti Lietuvos Respublikos teritoriją nuo aptikto kenkėjo paplitimo.

14. Tarnyba, remdamasi fitosanitarinių patikrinimų ir (arba) fitosanitarinės stebėsenos rezultatais, turi:

14.1. kaupti, saugoti ir sisteminti informaciją ir duomenis apie atliktus fitosanitarinius patikrinimus ir fitosanitarinę stebėseną;

14.2. analizuoti, apibendrinti fitosanitarinių patikrinimų ir fitosanitarinės stebėsenos rezultatus ir įvertinti Sąjungos karantininių kenkėjų, Lietuvos Respublikos saugomos zonos karantininių kenkėjų, kenkėjų, neįtrauktų į Sąjungos karantininių kenkėjų sąrašą, tačiau potencialiai galinčių būti Sąjungos karantininiais kenkėjais, Sąjungos reguliuojamų nekarantininių kenkėjų, paplitimo riziką ir paplitimo mastą;

14.3. rengti ataskaitas apie atliktus fitosanitarinius patikrinimus ir fitosanitarinę stebėseną Europos Sąjungos valstybėms narėms, Europos Komisijai, Lietuvos Respublikos institucijoms;

14.4. rengti kitų kalendorinių metų fitosanitarinių patikrinimų planą;

14.5. kartą per metus informacinėmis visuomenės informavimo priemonėmis pateikti visuomenei informaciją apie fitosanitarinių patikrinimų ir (arba) fitosanitarinės stebėsenos vykdymo rezultatus;

14.6. informuoti Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministeriją, Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentą prie Vidaus reikalų ministerijos, nustačius atitiktį ekstremalaus įvykio kriterijui, nurodytajam Ekstremaliųjų įvykių kriterijų sąrašė, patvirtintame Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. kovo 9 d. nutarimu Nr. 241 „Dėl Ekstremaliųjų įvykių kriterijų sąrašo patvirtinimo“.

15. Tarnyba, įvertinusi Sąjungos karantininių kenkėjų, Lietuvos Respublikos saugomos zonos karantininių kenkėjų, kenkėjų, neįtrauktų į Sąjungos karantininių kenkėjų sąrašą, tačiau potencialiai galinčiais būti Sąjungos karantininiais kenkėjais, Sąjungos reguliuojamų nekarantininių kenkėjų ir kitų kenkėjų dėl kurių atliekama fitosanitarinė stebėseną, paplitimą, fitosanitarinę riziką teisės aktų nustatyta tvarka gali nustatyti kenkėjais neužkrėstas teritorijas ir demarkacines zonas.

III SKYRIUS

FITOSANITARIJOS PRIEMONĖS KENKĖJŲ PLITIMUI SUSTABDYTI IR JIEMS NAIKINTI

16. Jei oficialioje laboratorijoje atliktais laboratoriniais tyrimais patvirtinama, kad augalai, augaliniai produktai ir kiti objektai užkrėsti Sąjungos karantininiu kenkėju, saugomos zonos karantininiu kenkėju, kenkėju, kuris nėra įtrauktas į Sąjungos karantininių kenkėjų sąrašą, tačiau potencialiai galinčiu būti Sąjungos karantininiu kenkėju, Sąjungos reguliuojamų nekarantininiu kenkėju, Tarnyba, vadovaudamasi fitosanitarijos priemonės ir fitosanitarinę stebėseną reglamentuojančiais teisės aktais ir atsižvelgdama į aptikto kenkėjo rūšį:

16.1. nustato kenkėju (-ais) užkrėstus augalus, augalinius produktus ir kitus objektus;

16.2. nustato kenkėju (-ais) galimai užkrėstus augalus, augalinius produktus ir kitus objektus;

16.3. nustato kenkėjo demarkacinę zoną ir jos ribas, kurią sudaro:

16.3.1 užkrėsta zona (židiny);

16.3.2. apsauginė ir (arba) buferinė zona;

16.4. raštu nurodo profesionaliems veiklos vykdytojams ir (arba) kitiems asmenims būtinas taikyti fitosanitarijos priemones, skirtas kenkėju (-ais) užkrėstiems ir (arba) galimai užkrėstiems augalams, augaliniams produktams ir kitiems objektams nukenksminti, sunaikinti arba sustabdyti plitimą į naujas teritorijas ir prižiūri, kaip nurodytos fitosanitarijos priemonės įgyvendinamos;

16.5. nustato konkretaus kenkėjo demarkacinės zonos karantino laikotarpį;

16.6. nustato užkrėstų kenkėjais augalų, augalinių produktų ir kitų objektų kilmę, judėjimą ir atitinkamo kenkėjo gebėjimą išplisti ant kitų augalų, augalinių produktų ir kitų objektų;

16.7. jei nustato, kad dalis kenkėjais užkrėstų ir (arba) galimai užkrėstų augalų, augalinių produktų ir kitų objektų iki kenkėjo židinio nustatymo yra išvežta iš profesionalių veiklos vykdytojų ir (arba) kitų asmenų veiklos vietų, atlieka fitosanitarinius patikrinimus ir (arba) fitosanitarinę stebėseną teritorijose ir (arba) patalpose iš kurių arba į kurias išvežti kenkėjais užkrėsti ir (arba) galimai užkrėsti augalai, augaliniai produktai ir kiti objektai;

16.8. raštu praneša židinio ir (arba) apsauginėse ir (arba) buferinėse zonose esančių teritorijų ir (arba) patalpų, savininkams, valdytojams arba naudotojams apie privalomas taikyti fitosanitarijos priemones, kurias privaloma vykdyti nustatytą karantino laikotarpį.

17. Tarnyba nenustato demarkacinės zonos, atsižvelgiant į atitinkamo Sąjungos karantininio kenkėjo, saugomos zonos karantininio kenkėjo, kenkėjo, kuris nėra įtrauktas į Sąjungos karantininių kenkėjų sąrašą, bet potencialiai galintis būti Sąjungos karantininiu kenkėju, Sąjungos reguliuojamo nekarantininio kenkėjo rūšį, aptikimo vietą, augalus, augalinius produktus ir kito objektus ant kurių aptiktas kenkėjas, bei įvertinus, kad atitinkamas kenkėjas gali būti nedelsiant sunaikintas. Tokiu atveju, Tarnyba trejus metus nuo Sąjungos karantininio kenkėjo, Lietuvos Respublikos saugomos zonos karantininio kenkėjo buvimo patvirtinimo, vykdo fitosanitarinę stebėseną, siekiant nustatyti, ar neužkrėsti kiti augalai arba augaliniai produktai.

18. Jei oficialioje laboratorijoje atliktais laboratoriniais tyrimais patvirtinimas prioritetinis kenkėjas, Tarnyba ne vėliau kaip per 20 darbo dienų patvirtina veiksmų planą, kuriame:

18.1. išdėsto prioritetinio kenkėjo naikinimo arba jo izoliavimo priemonės ir kitas fitosanitarines priemones bei parengia priemonių taikymo planą;

18.2. aprašo stebėsenos vykdymo modelį bei tvarką, t. y. nustato fizinių patikrinimų, mėginių, kurie turi būti paimti, laboratorinių tyrimų, kurie turi būti atlikti, skaičių bei fizinei patikrai, mėginių ėmimui taikomus metodus;

18.3. Tarnyba informacinėmis visuomenės informavimo priemonėmis informuoja visuomenę apie taikomas fitosanitarijos priemones bei priemones, kurių privalo imtis profesionalūs veiklos vykdytojai ir (arba) kiti asmenys.

19. Jei oficialioje laboratorijoje atliktais laboratoriniais tyrimais patvirtinimas kenkėjas, kuris neįtrauktas į Sąjungos karantininių kenkėjų sąrašą, tačiau potencialiai galintis būti Sąjungos karantininiu kenkėju, atliekami veiksmai patvirtinti Tarnybos direktoriaus nustatytoje tvarkoje.

20. Tarnyba privalo Europos Sąjungos valstybėms narėms, Europos Komisijai, Europos ir Viduržemio jūros regiono augalų apsaugos organizacijai, Tarptautinės augalų apsaugos konvencijos sekretariatui, kitoms suinteresuotoms institucijoms pateikti informaciją apie aptiktą Sąjungos karantininį kenkėją, Lietuvos Respublikos saugomos zonos karantininį kenkėją ir kenkėją, neįtrauktą į Sąjungos karantininių kenkėjų sąrašą, tačiau potencialiai galinčiu būti Sąjungos karantininiu kenkėju, užkrėstą teritoriją, apsauginę ir (arba) buferinę zonas ir taikomas fitosanitarijos priemones.

IV SKYRIUS

KENKĖJ AIS UŽKRĖSTŲ AUGALŲ, AUGALINIŲ PRODUKTŲ IR KITŲ OBJEKTŲ

SUNAIKINIMAS ARBA NUKENKSMINIMAS

21. Profesionalus veiklos vykdytojas ar jo įgaliotas asmuo raštu gavęs Tarnybos patvirtinimą apie Sąjungos karantininio kenkėjo, saugomos zonos karantininio kenkėjo, kenkėjo, kuris nėra įtrauktas į Sąjungos karantininių kenkėjų sąrašą, bet potencialiai galintis būti Sąjungos karantiniu kenkėju, Sąjungos reguliuojamo nekarantininio kenkėjo buvimą privalo:

21.1. nedelsiant imtis priemonių, būtinų užkirsti kelią nurodyto kenkėjo išplitimui bei laikytis Tarnybos nurodytų fitosanitarijos priemonių;

21.2. Tarnybai nurodžius, iš židinio zonos surinkti ir sunaikinti visus kenkėjais užkrėstus augalus ir (arba) augalinius produktus ir jų liekanas bei galimai užkrėstus augalus ir (arba) augalinius produktus ir kitus objektus;

21.3. Tarnybai nurodžius, židinio zonoje ir (arba) apsauginėje ir (arba) buferinėje zonoje naudoti Lietuvos Respublikoje registruotus augalų apsaugos produktus, augalų apsaugos produktus, tapačius Lietuvos Respublikoje registruotiems augalų apsaugos produktams, augalų apsaugos produktus, kuriuos išimties tvarka galima tiekti į Lietuvos Respublikos rinką ne ilgesniam kaip 120 dienų naudojimo laikotarpiui arba kitas apdorojimo ir (arba) apsaugojimo priemones nuo kenkėjų;

21.4. Tarnybai nurodžius, pašalinti iš rinkos augalus, augalinius produktus ir kitus objektus, kuriuose galėtų būti kenkėjų;

21.5. Tarnybai nurodžius, apie kenkėjo aptikimą informuoti asmenis, kuriems galimai užkrėsti augalai, augaliniai produktai ir kiti objektai buvo pateikti. Profesionalus veiklos vykdytojas turi susigražinti galimai užkrėstus augalus, augalinius produktus ir kitus objektus, informavus minėtus asmenis apie taikytinas fitosanitarijos priemones, kurios turi būti taikomos, grąžinant augalus, augalinius produktus ir kitus objektus, siekiant sumažinti atitinkamų kenkėjų išplitimo riziką.

22. Kiti asmenys, gavę raštu Tarnybos patvirtinimą apie kenkėjo buvimą, privalo imtis veiksmų nurodytą tvarkos aprašo 21.1–21.3 papunkčiuose.

23. Augalai, augaliniai produktai ir kiti objektai užkrėsti Sąjungos karantiniu kenkėju, Lietuvos Respublikos saugomos zonos karantiniu kenkėju, kenkėju, kuris nėra įtrauktas į Sąjungos karantininių kenkėjų sąrašą, bet potencialiai galintis būti Sąjungos karantiniu kenkėju, Sąjungos reguliuojamu nekarantiniu kenkėju į sunaikinimo arba nukenksminimo vietą turi būti vežami dengtomis transporto priemonėmis.

24. Augalai, augaliniai produktai ir kiti objektai užkrėsti Sąjungos karantiniu kenkėju, saugomos zonos karantiniu kenkėju, kenkėju, kuris nėra įtrauktas į Sąjungos karantininių kenkėjų sąrašą, bet potencialiai galintis būti Sąjungos karantiniu kenkėju, Sąjungos reguliuojamu

nekarantininiu kenkėju, Tarnybai prižiūrint, nukenksminami arba sunaikinami vienu ar keliais būdais, užtikrinant, kad nebus pavojaus kenkėjui išplisti aplinkoje:

24.1. užkasant žemėje taip, kad viršutinis žemės sluoksnis būtų ne mažesnis kaip 0,7–1 metro;

24.2. perdirbant pramonės įmonėse, kuriose kenkėjais užkrėstos susidarančios atliekos tvarkomos taip, kad kenkėjas neišplistų aplinkoje;

24.3. po terminio apdorojimo naudojant gyvūnų pašarui;

24.4. kompostuojant;

24.5. sudeginant laikantis aplinkosaugos reikalavimų;

24.6. atliekant fumigaciją arba terminį apdorojimą;

24.7. kitais fitosanitariją reglamentuojančiuose teisės aktuose nurodytais būdais.

25. Tvarkos aprašo 24 punkto nukenksminimo ar sunaikinimo būdo (-us) taikymą ir sąlygas aptiktai kenkėjo rūšiai nurodo Tarnyba.

26. Pabaigus Sąjungos karantininiu kenkėju, saugomos zonos karantininiu kenkėju, kenkėju, kuris nėra įtrauktas į Sąjungos karantininių kenkėjų sąrašą, bet potencialiai galintis būti Sąjungos karantininiu kenkėju, Sąjungos reguliuojamu nekarantininiu kenkėju užkrėstų augalų, augalinių produktų ir kitų objektų nukenksminimą arba sunaikinimą, vadovaujantis Tarnybos nurodymais, turi būti atlikta įrankių, perdirbimo įrenginių, saugyklų, transporto priemonių, įrangos, technikos ir pakuočių, sandėliavimo vietų, turėjusių sąlytį su kenkėjais užkrėstais augalais, augaliniais produktais ir kitais objektais, valymas bei dezinfekcija.

27. Karantino laikotarpiu fitosanitariniai patikrinimai, atsižvelgiant į aptiktą Sąjungos karantininio kenkėjo, saugomos zonos karantininio kenkėjo, kenkėjo, kuris nėra įtrauktas į Sąjungos karantininių kenkėjų sąrašą, bet potencialiai galintis būti Sąjungos karantininiu kenkėju, Sąjungos reguliuojamo nekarantininio kenkėjo rūšį, atliekami fitosanitarijos priemonės ir fitosanitarinę stebėseną reglamentuojančiuose teisės aktuose nustatyto periodiškumu, siekiant nustatyti, kaip profesionalūs veiklos vykdytojai ir (arba) kiti asmenys vykdo karantino laikotarpiui nustatytas fitosanitarijos priemones. Atliekama demarkacinės zonos stebėseną.

28. Karantinas panaikinamas, jei pasibaigus nustatytam karantino laikotarpiui ir atlikus fitosanitarinį patikrinimą ir (arba) fitosanitarinę stebėseną, nustatoma, kad demarkacinėje zonoje atitinkamo Sąjungos karantininio kenkėjo, saugomos zonos karantininiu kenkėju, kenkėju, kuris nėra įtrauktas į Sąjungos karantininių kenkėjų sąrašą, bet potencialiai galintis būti Sąjungos karantininiu kenkėju, Sąjungos reguliuojamo nekarantininio kenkėjo nėra. Atlikus fitosanitarinį patikrinimą ir (arba) fitosanitarinę stebėseną, profesionaliam veiklos vykdytojui arba kitam asmeniui išduodamas Tarnybos direktoriaus patvirtintos formos patikrinimo dokumentas (-ai),

kuriame nurodoma, kad užkrėstoje zonoje nustatytas kenkėjas(-ai) yra sunaikintas(-i) ir fitosanitariniai apribojimai netaikomi.

V SKYRIUS

PROFESIONALIŲ VEIKLOS VYKDYTOJŲ IR (ARBA) KITŲ ASMENŲ, TURINČIŲ ŽOLYNĄ ŠIENAINIUI, KURĮ PLANUOJA TIEKTI KINIJOS LIAUDIES RESPUBLIKOS RINKAI, GAMINTI, VEIKLOS PRIEŽIŪRA

29. Profesionalūs veiklos vykdytojai ir (arba) kiti asmenys, siekiantys išvežti šienainį į Kinijos Liaudies Respubliką, privalo:

29.1. žolyną, iš kurio pagamintas šienainis, išauginti iš šių augalų rūšių: *Lolium multiflorum*, *Lolium perenne*, *Festuca pratensis*, *Festuca rubra*, *Phleum pratense*, *Poa pratensis*, *Trifolium pratense*, *Trifolium repens*, *Festulolium braunii*, *Medicago sativa*;

29.2. žolyną, kurį sudaro augalų rūšys, išvardytos tvarkos aprašo 29.1 papunktyje, įrengti laukuose, kuriuose neaptikta nematodų *Ditylenchus destructor*, *Ditylenchus dipsaci* ir *Heterodera trifolii*. Profesionalūs veiklos vykdytojai ir (arba) kiti asmenys turi pateikti laisvos formos prašymą dėl nematodų laboratorinių tyrimų Tarnybos regioniniam skyriui, kurio aptarnaujamoje teritorijoje vykdo veiklą, tuomet, kai planuoja įrengti žolyną tam tikrame lauke ar jau yra įrengę žolyną;

29.3. žolyną aptverti tokiu būdu, kad į jį nepatektų ir (arba) žolyne nebūtų ganomi gyvuliai;

29.4. užtikrinti, kad žolyne ir mažiausiai 3 m pločio juostoje aplink kiekvieną žolyną nebūtų aptinkami šie kenkėjai: *Arabid mosaic virus*, *Pseudocercospora herpotrichoides* ir *Verticillium albo-atrum*. Pastebėjus šių kenkėjų veiklos požymių šienainiui skirtame žolyne ar su juo besiribojančiuose žemės ūkio sklypuose, taikyti priemones jų plitimui sustabdyti;

29.5. užtikrinti, kad žolyne ir mažiausiai 3 m pločio juostoje aplink kiekvieną žolyną neaugtų smulkieji brantai (lot. *Cuscuta epithymum*). Pastebėjus šį augalą šienainiui skirtame žolyne ar su juo besiribojančiuose žemės ūkio sklypuose, taikyti priemones jo plitimui sustabdyti;

29.6. užtikrinti, kad žolyne ir mažiausiai 3 m pločio juostoje aplink kiekvieną žolyną nebūtų aptinkami šie vabzdžiai: *Chaetocnema pulicaria*, *Eriococcus brachypodii*, *Hypera zoilus*, *Sipha maydis*, *Sitona humeralis* ir *Sitona lepidus*. Pastebėjus šiuos vabzdžius šienainiui skirtame žolyne ar su juo besiribojančiuose žemės ūkio sklypuose, taikyti priemones jų plitimui sustabdyti;

29.7. mažiausiai 10 darbo dienų prieš numatytą žolyno šienavimo šienainiui datą raštu teikti laisvos formos prašymą dėl žolyno patikrinimo Tarnybos regioniniam skyriui, kurio aptarnaujamoje teritorijoje yra įrengtas šienauti planuojamas žolynas, iš kurio pagamintas šienainis bus skirtas Kinijos Liaudies Respublikos rinkai;

29.8. užtikrinti, kad paruoštoje šienainio žaliavoje nebūtų: dirvožemio likučių, augalų šaknų ir (arba) subrendusių augalų sėklų, gyvų erkių ir moliuskų;

29.9. paženklinėti kiekvieną šienainio, planuojamo tiekti Kinijos Liaudies Respublikos rinkai, pakuotę taip, kad būtų galima nustatyti, kurio lauko žolynas buvo naudotas kiekvienos šienainio pakuotės gamybai.

30. Tarnybos regioninis skyrius gavęs prašymą dėl žolyno patikrinimo, per 3 darbo dienas nuo prašymo gavimo dienos Tarnybos direktoriaus nustatyta tvarka atlieka neplaninį patikrinimą, kurio metu privalo:

30.1. patikrinti, ar žolynas įrengtas lauke, kuriame neaptikti tvarkos aprašo 29.2 papunktyje nurodyti nematodai. Jei nebuvo kreiptasi į Tarnybą atlikti nematodų laboratorinių tyrimų, žolyno patikrinimo metu Tarnybos direktoriaus nustatyta tvarka paimamas dirvožemio mėginys, jei nenustatoma tvarkos aprašo 30.6.2, 30.6.3, 30.7.1, 30.7.2, 30.7.3 papunkčiuose nurodytų trūkumų;

30.2. patikrinti, ar žolynas yra aptvertas ir ar nėra požymių, kad žolyne buvo ganoma;

30.3. patikrinti, ar žolyne ir mažiausiai 3 m pločio aplink jį juostoje neauga smulkieji brantai bei nėra tvarkos aprašo 29.4 ir (arba) 29.6 papunkčiuose nurodytų kenkėjų veiklos požymių. Pastebėjus tvarkos aprašo 29.4 papunktyje nurodyto kenkėjo veiklos požymių, tos pačios rūšies augalų lapai (ne mažiau kaip 10 vnt. ir ne daugiau kaip 20 vnt. lapų iš vienos vietos) su šiais požymiais imami kaip mėginys laboratoriniams tyrimams atlikti. Augalų lapai vienam mėginiui gali būti imami iš skirtingų to paties žolyno vietų. Pastebėjus tvarkos aprašo 29.6 papunktyje nurodytus vabzdžius ar jų veiklos požymius, vabzdžiai gaudomi entomologiniu tinkleliu. Augalų mėginiai imami ir (arba) vabzdžiai gaudomi entomologiniu tinkleliu apžiūriname lauke tuomet, kai nenustatoma tvarkos aprašo 30.6.2, 30.6.3 ir (arba) 30.7.2 papunkčiuose nurodytų trūkumų;

30.4. patikrinti, ar žolyne ir su juo besiribojančiuose žemės ūkio sklypuose neauga slyvų raupligės augalai šeimaininkai. Jeigu auga, turi būti tikrinamas jų sveikatingumas Fitosanitarijos priemonių nuo slyvų raupligės naudojimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2007 m. spalio 16 d. įsakymu Nr. 3D-459 „Dėl Fitosanitarijos priemonių nuo slyvų raupligės naudojimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, nustatyta tvarka;

30.5. surašyti Tarnybos direktoriaus patvirtintos formos patikrinimo dokumentus;

30.6. nevykdyti šienainio žaliavos tvarkymo patikrinimo (t. y. suvyniojimo šienainiui bręsti proceso, kuriam pasibaigus ar vykstant šienainis galėtų būti tiekiamas Kinijos Liaudies Respublikos rinkai), jei apžiūrint žolyną buvo nustatytas bent vienas iš šių trūkumų:

30.6.1. žolynas įrengtas lauke, kuriame aptiktas tvarkos aprašo 29.2 papunktyje nurodytas nematodas;

30.6.2. žolynas neaptvertas;

30.6.3. žolyne buvo ganoma;

30.6.4. žolyne ir su juo besiribojančiuose žemės ūkio sklypuose nustatytas slyvų raupligės židinis ir ligos pažeisti augalai nėra sunaikinti;

30.7. pasiūlyti profesionaliam veiklos vykdytojui ir (arba) kitam asmeniui naudoti priemones kenkėjų plitimui sustabdyti ir pasibaigus karencijos laikotarpiui, jei žolyne bus naudojami augalų apsaugos produktai, bet likus ne mažiau kaip 5 darbo dienoms prieš numatytą žolyno šienavimo šienainiui datą, raštu teikti laisvos formos prašymą Tarnybos regioniniam skyriui dėl žolyno pakartotinio patikrinimo, kai apžiūrint žolyną buvo nustatytas bent vienas iš šių trūkumų:

30.7.1. žolyne ir (arba) mažiausiai 3 m pločio juostoje aplink jį nustatytas tvarkos aprašo 29.4 papunktyje nurodytas kenkėjas ir (arba) jo veiklos požymių;

30.7.2. žolyne ir (arba) mažiausiai 3 m pločio juostoje aplink jį auga smulkieji brantai;

30.7.3. žolyne ir (arba) mažiausiai 3 m pločio juostoje aplink jį nustatytas tvarkos aprašo 29.6 papunktyje nurodytas vabzdys ir (arba) jo veiklos požymių;

30.8. Tarnybos regioninis skyrius, gavęs prašymą dėl žolyno pakartotinio patikrinimo per 3 darbo dienas nuo prašymo gavimo dienos, Tarnybos direktoriaus nustatyta tvarka atlieka neplaninį patikrinimą, kurio metu privalo:

30.8.1. patikrinti, ar žolyne ir (arba) mažiausiai 3 m pločio juostoje aplink jį augę smulkieji brantai sunaikinti ir (arba) tvarkos aprašo 29.4 ir (arba) 29.6 papunkčiuose nurodytų kenkėjų veiklos požymių nėra;

30.8.2. surašyti Tarnybos direktoriaus patvirtintos formos patikrinimo dokumentus;

30.8.3. nevykdyti šienainio žaliavos tvarkymo patikrinimo, jei apžiūrint žolyną buvo nustatytas bent vienas tvarkos aprašo 30.7.1, 30.7.2, 30.7.3 papunkčiuose nurodytas trūkumas;

30.8.4. informuoti profesionalų veiklos vykdytoją ir (arba) kitą asmenį, kad jis turi prieš 3 darbo dienas iki numatyto šienainio žaliavos tvarkymo raštu pateikti laisvos formos prašymą dėl šienainio žaliavos tvarkymo patikrinimo Tarnybos regioniniam skyriui, kurio aptarnaujamoje teritorijoje bus atliekami šie darbai, kai žolyno apžiūros metu nenustatyta tvarkos aprašo 30.6.1, 30.6.2, 30.6.3, 30.6.4 ir 30.7.1, 30.7.2, 30.7.3 papunkčiuose nurodytų trūkumų arba žolyno apžiūros metu paimti mėginiai vis dar yra tiriami.

31. Tarnybos regioninis skyrius, gavęs prašymą dėl šienainio žaliavos tvarkymo patikrinimo, per 3 darbo dienas nuo prašymo gavimo dienos, Tarnybos direktoriaus nustatyta tvarka atlieka neplaninį patikrinimą, kurio metu privalo:

31.1. patikrinti, ar paruoštoje šienainio žaliavoje nėra:

31.1.1. dirvožemio likučių, augalų šaknų ir (arba) subrendusių augalų sėklų;

31.1.2. gyvų erkių, moliuskų ir (arba) tvarkos aprašo 29.6 papunktyje nurodytų vabzdžių;

31.1.3. surašyti Tarnybos direktoriaus patvirtintos formos patikrinimo dokumentus;

31.1.4. neišduoti šienainio siuntai į Kinijos Liaudies Respubliką fitosanitarinio sertifikato, jei šienainio žaliavos tvarkymo patikrinimo metu buvo nustatyti tvarkos aprašo 31.1.1 ir 31.1.2 papunkčiuose nurodyti trūkumai;

31.2. išduoti fitosanitarinį sertifikatą toms šienainio siuntoms, vežamoms į Kinijos Liaudies Respubliką, kurių žaliavoje nebuvo nustatyta tvarkos aprašo 31.1.1 ir 31.1.2 papunkčiuose nurodytų trūkumų, o žolyno apžiūros metu nebuvo nustatyta tvarkos aprašo 30.6.1, 30.6.2, 30.6.3, 30.6.4 ir 30.7.1, 30.7.2, 30.7.3 papunkčiuose nurodytų trūkumų.

32. Profesionalus veiklos vykdytojas Žemės ūkio ministro nustatyta tvarka turi kreiptis į Tarnybos regioninį skyrį dėl fitosanitarinio sertifikato išdavimo šienainio siuntai į Kinijos Liaudies Respubliką likus mažiausiai 14 kalendorinių dienų iki planuojamo šienainio išvežimo.

VI SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

33. Už profesionalių veiklos vykdytojų ir (arba) kitų asmenų vykdomos veiklos fitosanitarinius patikrinimus imama Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyto dydžio rinkliava.

34. Asmenys, pažeidę tvarkos aprašo reikalavimus, atsako Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.

35. Tarnybos vadovo sprendimai skundžiami Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.
